



De dierenarts in het ondernemingsrecht

DE TOEPASSING VAN DE WET MARKTPRAKTIJKEN EN CONSUMENTENBESCHERMING

In een vorige bijdrage stond Yves Vandendriessche stil bij de concrete hoedanigheid van de dierenarts. In de regel wordt de dierenarts als een vrije beroepsbeoefenaar aanzien. In sommige gevallen echter is hij handelaar. Er werd een overzicht geboden van de rechtsgevolgen verbonden aan beide hoedanigheden en tevens gewezen op de op gang zijnde evolutie van het klassieke handelsrecht naar het economisch 'ondernemingsrecht' dat zowel handelaars als vrije beroepsbeoefenaars vat. In deze tweede bijdrage wordt de toepassing van de Wet Marktpraktijken en Consumentenbescherming (WMPC, °2010) concreter toegelicht. Deze wet is van toepassing op de 'onderneming' en breekt in zekere zin met vroegere traditie.



WVB = de wet van 2 augustus 2002 betreffende de misleidende en vergelijkende reclame, de onrechtmatige bedingen en de op afstand gesloten overeenkomsten inzake de vrije beroepen (BS 20/11/2002)

WMPC = de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming (BS 12/04/2010)

PAS OP DIERENARTS, ONDSCHIED MET HANDELAAR VLAKT AF: TOEPASBAARHEID WET MARKTPRAKTIJEN LONKT

De dierenarts ligt in zijn hoedanigheid van vrije beroeper in de regel niet wakker van het traditionele handelsrecht. En terecht, althans tot voor kort. Het onderscheid tussen de handelaar en de vrije beroeper vlakt immers steeds meer af. De klassieke gevolgen zijn legio: enkel een handelaar kan failliet gaan, valt onder de bevoegdheid van de rechtbank van koophandel, moet facturen spoedig protesteren, wordt geacht zich hoofdelijk te verbinden, etc. De dierenarts als vrije beroeper wordt van dit alles momenteel nog gespaard. Een en ander werd reeds in een vorige bijdrage geschetst.

De overgang naar een 'economisch' recht, met centraal een ruim concept van 'onderneming' (dat tevens de vrije beroeper omvat), is echter niet langer te ontkennen (en is reeds te vinden in het mededingingsrecht). In lijn hiermee heeft het Grondwettelijk Hof met haar arrest van 6 april 2011 geoordeeld dat de uitsluiting van de vrije beroepsbeoefenaar uit het toepassingsgebied van de zgn. Wet Marktpraktijken en Consumentenbescherming (hierna WMPC) ongrondwettelijk is. De WMPC is van voornamelijk commercieel belang nu ze de betrekkingen tussen ondernemingen onderling en jegens consumenten regelt (e-commerce, solden, etikettering, onrechtmatige bedingen, overeenkomsten buiten de lokalen van de onderneming, etc.).

Of het arrest van het Grondwettelijk Hof meteen de toepasbaarheid van de WMPC op de dierenarts impliceert, is geval per geval te bekijken. Voor een algehele inclusie van het vrij beroep is het nog steeds wachten op de wetgever. Niettemin heeft het arrest van het Grondwettelijk Hof haar gevolgen. In wat volgt een korte toelichting.

DE WET VAN 2 AUGUSTUS 2002: RECLAME, ONRECHTMATIGE BEDINGEN & E-COMMERCE

Sowieso heeft het arrest van het Grondwettelijk Hof geen impact op de wet van 2 augustus 2002 betreffende de misleidende en vergelijkende reclame, de onrechtmatige bedingen en de op afstand gesloten overeenkomsten inzake de vrije beroepen (hierna de WVB). Deze wet werd specifiek in het leven geroepen voor de vrije beroeper en is ook in voege gebleven. Ze regelt slechts drie aangelegenheden (die op parallelle wijze in de WMPC terugkeren).

Wat betreft reclame komen de regelingen *grosso modo* overeen met deze uit de WMPC. Misleidende reclame is principieel verboden, doch vergelijkende reclame wordt onder (strikte) voorwaarden toegestaan (zo dient elke vergelijking in essentie objectief te gebeuren). De regeling bevestigt in elk geval dat vrije beroepen reclame mogen voeren, anderszits laat ze de ordes toe dienaangaande regulerend op te treden. Beperkingen moeten evenwel verantwoord zijn in het licht van het beroepsgeheim, de onafhankelijkheid, volksgezondheid, etc. Wat betreft tandartsen speelt alzo een geheel verbod op reclame ingevolge de wet van 15 april 1958 betreffende de publiciteit inzake tandverzorging. De rechtsgeldigheid hiervan werd overigens recent nog bevestigd door het Europees Hof van Justitie. De deontologische code van de dierenartsen laat dan weer wel reclame toe, zij het binnen bepaalde grenzen: zowel misleidende als vergelijkende reclame wordt verboden.

De regeling aangaande onrechtmatige bedingen bevat net zoals de WMPC een algemene toetsingsnorm (zijn verboden, bedingen die het "evenwicht tussen de rechten en verplichtingen ten nadele van de cliënt verstoren") alsook een "black list" van onrechtmatige bedingen (bv. een verbod op niet-wederkerige en/of bovenmatige schadebedingen). Strijdige clausules zijn nietig zonder dat dit evenwel de nietigheid van de algehele overeenkomst met zich meebrengt (tenzij de overeenkomst zonder de clausule(s) niet verder kan bestaan).

Een opmerkelijk verschil met de WMPC is dat zodra over een beding afzonderlijk werd onderhandeld tussen de vrije beroeper en zijn cliënt, het beding sowieso rechtmatig wordt.

Ten slotte is er de regeling van de overeenkomsten op afstand. Ook deze regeling komt in grote mate overeen met deze uit de WMPC: er is een informatieverplichting, een informatiebevestigingsplicht en een verzakingsrecht ten

Uitsluiting van de
vrije beroeper uit
toepassingsgebied
WMPC
onggrondwettelijk
(GwH 6 april 2011)



voordele van de consument. Het voornaamste verschilpunt tussen beide wetten is de duur van de verzakingstermijn: waar de WMPC een termijn van veertien kalenderdagen voorziet, is dit voor de WVB amper 7 werkdagen. De regeling lijkt echter irrelevant voor de dierenarts die zijn diagnoses en ingrepen uiteraard niet op afstand kan verstrekken.

GEVOLGEN VAN HET ARREST VAN HET GRONDWETTELIJK HOF

Vermits de WVB in voege blijft, kan de WMPC sedert het arrest van het Grondwettelijk Hof hoogstens aanvullend toepassing vinden op de dierenarts als vrije beroepsbeoefenaar.

Enkele aandachtspunten uit de WMPC:

- Het verbod op misleidende handelspraktijken jegens de consument: zoals hoger aangehaald bevat de WVB reeds een verbod van misleidende reclame. Dit verbod is sedert het arrest van het Grondwettelijk Hof wellicht te interpreteren in functie van het algemeen verbod van misleidende ‘handelsprak-

tijken’ uit de WMPC. Het begrip ‘handelspraktijken’ is ruimer dan ‘reclame’ en omvat het veinzen van kwaliteitslabels, het organiseren van wedstrijden zonder de aangekondigde prijzen toe te kennen, etc.

- Verkoop op afstand (e-commerce), onrechtmatige bedingen en vergelijkende reclame: deze materies worden op analoge wijze geregeld in de WVB. Wellicht kan de consument zich telkens beroepen op de voor hem voordeligste regeling (hoewel praktisch weinig verschillen bestaan).
- De algemene zorgvuldigheidsregel: “elke met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad waardoor een onderneming de beroepsbelangen van een of meer andere ondernemingen schaadt of kan schaden” is verboden, aldus de WMPC. De WVB voorziet niet in een dergelijk ‘catch all’ verbod zodat het verbod thans aanvullend toepassing zal vinden. Het verbod is zeer ruim en voorwerp van tal van procedures: het houdt onder meer het onrechtmatig afwerpen van cliënteel/personeel in, het gebruiken van andermans handelsnaam, merknaam, etc. Het criterium inzake het handelen in strijd met de eerlijke marktpraktijken is de gemiddelde, voorzichtige en vooruitziende onderneming, geplaatst in dezelfde omstandigheden.
- Procedurele regels: de WVB voorziet de inleiding van een stakingsvordering wegens overtreding van de wet voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg. Wat betreft de WMPC is dit de rechtbank van koophandel. Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat het onderscheid noch de Grondwet noch het Europees recht schendt, zodat dit als nog stand blijkt te kunnen houden.

BESLUIT

Hoewel de dierenarts als vrije beroeper sedert het arrest van het Grondwettelijk Hof van 6 april 2011 gevat kan worden door de WMPC, mag het belang hiervan niet worden overdreven. Bepaalde regelingen uit de WMPC zullen de facto sowieso niet van belang zijn in relatie met de vrije beroeper. Regelgeving omtrent benaming van oorsprong, etikettering, solden, uitverkoop, gezamenlijk aanbod, etc. zal jegens de vrije beroepsbeoefenaar uiteraard dode letter blijven.

De vrije beroeper zal voortaan echter waakzaam moeten zijn, en in het bijzonder oog moeten hebben voor het ruimere ‘economisch’ ondernemingsrecht dat hem gelijkenschakelt met de traditionele hande-

laar. Een grondige evaluatie van het marktgedrag zal zich vroeger of later zonder enige twijfel opdringen.

WMPC vindt
hooguit
aanvullend
toepassing op
de dierenarts

